

Ylä-Vieksin kyläyhdistys ry
Niemenkyläntie 165
88730 Ylä-Vieksi
kylayhdistys@vieksi.fi
www.vieksi.fi

Kainuun maakunta -kuntayhtymä
PL 400
87070 KAINUU

27.5.2009

Suunnittelujohtaja Hannu Heikkinen

ESITYS KAINUUN 1. VAIHEMAAKUNTAKAAVAN VALMISTELUN EDISTÄMISEKSI

Kainuun 1. vaihemaakuntakaavassa ratkaistaan maankäyttö puolustusvoimien ampuma- ja harjoitusalueita varten Kainuussa. Meneillään on alustava vaikutusten arviointi. Konsulttina toimii Sito Oy, Espoo. Kaavavalmistelussa verrataan kolmea ratkaisuvaihtoehtoa, joista enemmän jäljempänä. Käsittääksemme kaavaluonnoksen on määrä valmistua "joskus alkusyksystä". Yhdistyksemme on kaava-asiassa osallinen. Jäljempänä tuodaan tietoonne asiaa koskevia yhdistyksemme ajankohtaisia näkemyksiä ja esitetään eräitä kiireellisiä vaatimuksia, kysymyksiä ja ehdotuksia.

1. Vaikutusten arviointi -työryhmän jäsenyys

Kainuun 1. vaihemaakuntakaavan valmisteluun liittyvä vaikutusten arviointi -viranomaistyöryhmä kokoontui ensimmäisen kerran 30.9.2008. Ylä-Vieksin kyläyhdistys kuuli työryhmän olemassaolosta 25.11.2008. Välittömästi siitä lähtien on yhdistyksemme vaatinut toistamiseen Kainuun maakunta -kuntayhtymältä ja teiltä hyväksyntää päästä työryhmän jäseneksi. Vaatimusta ei ole hyväksytty.

Mielestämme on selvää, ettei yhdistyksemme jäsenyyuskään korjaisi riittävästi tässä kirjeessä esiin tuotuja perustavaa laatua olevia tämän kaavavalmistelun ongelmia. Jäsenyys myös tulisi aivan liian myöhään, jotta enää voisitte saada siitä parhaan hyödyn aikomassanne valmisteluajataulussa. Yhdistyksemme uudistaa tässä silti jäsenyysvaatimuksensa.

Kirjeessänne 2008-12-02 yhdistyksellemme olette katsoneet työryhmän täydentämisen "yhden kylän aluetta edustavalla edustajalla" epätarkoituksenmukaiseksi. Näkemystänne perustelette toteamalla maakuntakaavaprosessin ohjauksen toteutuvan "edustuksellisen demokratian periaatteiden mukaisesti".

On selvää, että työryhmän työ on olennainen osa kaavaprosessin ohjausta. Olettehan kutsuneet ryhmän koolle muun muassa *ohjaamaan* kaavaprosessiin keskeisenä kuuluvaa vaikutusten arviointia.

Kainuun maakuntahallitus ei kokouspöytäkirjojensa mukaan ole päättänyt vaikutusten arviointi -viranomaistyöryhmän perustamisesta. Kainuun maakuntahallitus ei ole tehnyt sellaista päätöstä myöskään hyväksyessään 11.8.2008 vaihekaavan OAS:n¹. Päinvastoin, hyväksymällä OAS:n ja siinä tarkoitetun vaikutusten arviointi -työryhmän perustamisen se nähdäksemme päätti, että työryhmään tulee kuulua muitakin tahoja kuin viranomaisia. Osallisten asukkaiden edustajat ennenkaikkea. Mikään muu maakuntahallituksen päätös sitten OAS -luonnoksen hyväksymisen 21.1.2008 aina 25.5.2009 tapahtuneeseen OAS:n muutoksen hyväksymiseen ei ole koskenut vaihekaavan vaikutusten arviointia. Kainuun maakuntavaltuusto ei ole puuttunut vaihekaavaan eikä työryhmän perustamiseen tietääksemme millään tavalla. Jäljempänä kohdan 4 viimeisessä kappaleessa tarkastellaan erikseen maakuntahallituksen 25.5.2009 tekemää tuoretta OAS:n muutospäätöstä.

Työryhmän rajaaminen viranomaisiin on nähtävästi teidän yksin tekemänne päätös. Mikäli niin on, ei ainakaan se edusta yhdistyksemme mielestä edustuksellisen demokratian periaatetta tässä asiassa. Pikemmin siinä tapauksessa tuotte esiin virkakoneisto-alamainen -näkömyksen. Vaihtoehtona menettelyllenne olisitte esimerkiksi saattaneet esittää ratkaisuvaihtoehtokohtaisille kyläryhmille yhteisten edustajien valitsemista, mutta sitäkin mahdollisuutta ette ole katsoneet tarpeelliseksi edistää.

¹ http://maakunta.kainuu.fi/1_vaihemaakuntakaava_oas

2. Kaavan vaikutusalue

Kainuun 1. vaihemaakuntakaavassa ratkaistaan yhden ainoan päätoiminnon, ampuma- ja harjoitusalueen sijoitus. Silti kaavan OAS:ssa esitetty alustava vaikutusalue on laajuudeltaan peräti noin 300 000 hehtaaria, lähes prosentti Suomen maa-alasta. Ratkaisu tehdään vaikutusten arviointiin ja vaihtoehtovertailuun perustuen. Vertailtavina ovat nollavaihtoehdon (VE0=Kainuussa ei muutoksia) ohella toiminnon sijoitus Kainuun Prikaatin viereen maakunnan pääkaupungin ja päättäjien lähelle (VE2) tai vaihtoehtoisesti noin 100 kilometrin päähän (VE1) Kuhmon Vuosankaan. Kyse on selvästi hyvin erityisestä ja haastavasta kaavoitustapauksesta. Vaikutusten arvioinnin on oltava kattava ja sille on asetettava korkeat laatu-, riippumattomuus- ja esteettömyysvaatimukset. Tuskin on maakuntakaavoituksessa valtakunnallisestikaan tullut tehtäväksi toista tähän verrattavaa toiminnon sijoitusharkintaa.

Vaihekaavan OAS -vaikutusalue koostuu erillisistä ampuma-aluevaihtoehtojen VE1 ja VE2 sekä niihin liittyvien eräiden muiden toimintojen vaikutusalueista. OAS:ssa ei ole esitetty hankkeen eri toimintojen ja vaihtoehtojen erillisiä vaikutusalueita. OAS saattaa olla siltä osin harhaanjohtava. Erityisesti siellä, missä vaihtoehto- ja osavaikutusalueet ovat päällekkäisiä tai lähellä toisiaan, estää tai vaikeuttaa esittämistapa vaikutusten hahmottamista. Selvää on lähinnä, että Vuosanka -vaihtoehdon (VE1) pääasiallinen vaikutusalue sijaisee Kuhmossa ja osin Ristijärvellä ja että Kassunkuru -vaihtoehdon (VE2) vaikutusalue on valtaosin Kajaanissa.

Edellä mainitussa kirjeessänne korostatte OAS -vaikutusalueella asuvan 43900 ihmistä, joukossa lähes kaikki kajaanilaiset ja kaikki Kajaanin keskusta- ja taajama-alueella asuvat. Kymmeniätuhansia kajaanilaisia vastaan asetatte puntariin 320 kuhmolaisista Vieksin kulmakunnan asukasta.

Jäljempänä esitetty on omiaan horjuttamaan noiden 320 kuhmolaisen luottamusta vaikutusten arvioinnin tasapuolisuuteen ja työryhmän valmiuteen, perehtyneisyyteen ja asiantuntijuuteenkin ohjata vaikutusten arviointi riittäväksi ja huolehtia vaihtoehtojen vertailun aitoudesta.

3. Esteellisyys

On välttämätöntä selvittää kaavavalmistelijoiden ja työryhmän jäsenten esteellisyys vaihekaava-asiassa. Työryhmän epätasapuolisuutta on ilmeisen mahdotonta korjata ilman perusteellista ryhmän jäsenyysremonttia.

Ongelmia tuskin voidaan riittävästi poistaa, ellei kaavavalmistelua siirretä Kainuun ulkopuolisen riippumattoman tahon, esimerkiksi jonkin toisen maakunnan liiton tehtäväksi ja valita uutta työryhmää. Yhdistyksemme vaatii teiltä asian välitöntä selvittämistä.

3.1 Tilanne Kajaanissa

On kiintoisaa tarkastella kuinka hyvin olette onnistuneet välttämään "yhden kylän aluetta edustavan edustajan" kuulumisen epätarkoituksenmukaisesti työryhmään, ja samalla sitä kuinka hyvin maakuntakaavaprosessin ohjaus on toteutunut "edustuksellisen demokratian periaatteiden mukaisesti".

Kajaanin kaupunkia, kajaanilaisia ja kajaanilaisuutta edustaa työryhmässä huomionarvoisesti vaihekaavan OAS -vaikutusalueella työskentelevä ja asuva kaupunginarkkitehti Irmeli Hanka (Kajaanin kaupunki), Purola, Kajaani.

Jo yleisen elämäkokemuksenkin perusteella on selvää, ettei sen enempää hän kuin viranomaistahonsa edustajina kyseiseen hallintolaisessa tarkoitettuun monijäseniseen toimielimeen nimetyt muut Kajaanissa vaikutusalueella asuvat ja/tai työskentelevät henkilöt voi välttää edustamasta siinä myös henkilökohtaista ja lähipiirinsä kajaanilaista "kylänäkökulmaansa". Heitä ovat ainakin:

- terveystarkastaja Janne Hämäläinen (Kainuun maakunta -kuntayhtymä), Purola, Kajaani
- suunnittelupäällikkö Juhani Pyykkönen (Kainuun metsäkeskus), Kuurna, Kajaani
- ylitarkastaja Jouko Saastamoinen (Kainuun ympäristökeskus), Kuluntalahti, Kajaani
- maankäyttö- ja ympäristöpäällikkö Merja Väisänen (Metsähallitus), Kuurna, Kajaani

Kajaanilaisnäkökulman edustajiksi on asiassa luonnollisesti luettava vielä vaihekaavaa Kajaanissa vaikutusalueella valmistelevat ja työryhmän kokouksiin osallistuvat kuntayhtymän alueidenkäyttö -toimialan edustajat, myös teidät, vaikkakin te asutte aikaisemmin meille kertomanne mukaan Paltamossa.

Tosiasiallisesti yli puolet työryhmän kokouksiin osallistuneista kainuulaisista edustaa lukuisin tavoin "yhtä kylää" (kajaanilaista kyläryvästä), jollaisen edustajaa ei teidän mukaan työryhmässä ollut tarkoituksenmukaista olla.

Työryhmän jäsenten ja kuntayhtymän alueidenkäyttö -toimialan edustajien hallintolaissa tarkoitettuja läheisiä asuu todennäköisesti kymmenittäin, mahdollisesti satamäärin, OAS -vaikutusalueella Kajaanissa. Luultavasti suurella osalla heistä on siellä etuja ja oikeuksia, joita vaihekaava-asia koskee. Ehkä useilla heistä ja muuallakin asuvista läheisistä on niitä Kassunkurun suunnalla. Yhdistyksemme tiedossa ei ole ensimmäistäkään kaavavalmistelijoiden eikä työryhmän jäsenen läheistä, joka asuisi vaikutusalueella Kuhmossa, tai olisi siellä muutenkaan vaihekaavan suhteen asianosainen.

Edellä mainittuihin ryhmiin kuuluvan kajaanilaisen (ja muidenkin) asianosaisuus käsittääksemme toteutuu, poislukien säädetyt poikkeukset, mikäli yksikin kaavan kolmesta ratkaisuvaihtoehdosta koskee hänen tai hänen läheisensä oikeutta, etua tai velvollisuutta hallintolaissa tarkoitettusti. Mielestämme ei kuitenkaan riitä, vaikkei selviä esteellisyyso Ongelmia tässä asiassa hämmästyttävästi ilmenisikään.

On vain luonnollista, että työryhmään ja kaavavalmisteluun osallistuvien kajaanilaisten ja Kajaanissa työskentelevien henkilöiden kajaanilais-kassunkurulainen näkökulma on ilman esteellisyyttäkin vahvempi kuin heidän vuosankalaisnäkökulmansa. Jo se on omiaan vaarantamaan tasapuolisuuden ja aitoon vertailuun nojaavan parhaan ratkaisun löytymisen. Vaara tulee vastaan esimerkiksi selvittämisen arvoisten vaikutusten määrittämisessä ja selvitettyjen ja selvittämättä jätettyjen vaikutusten merkittävyyttä arvioitaessa. Suunta on jo nähtävissä sinänsä tärkeiden sosiaalisten vaikutusten perusteettomaan erityisasemaan nostamisessa etukäteen. Mielestämme se edustaa helposti havaittavasta syystä tehtyä kajaanilaisnäkökulman mukaista painotusta. Kun Kassunkurun tiedossa olevat luontoarvot ovat vähäiset ja Vuosangan huomattavat, korostetaan vaikutuksia ihmisiin.

Viimeistään hyvä hallintotapa edellyttää, että työryhmä myös näyttää tasapuoliselta, jotta sen toiminta voi olla uskottavaa.

Enin osa kaavavalmistelijoiden ja työryhmän kajaanilaisjäsenten lähimmistä esimiehistä ja jäseniä asettaneiden Kajaanissa toimivien viranomaisten ylimmistä johtajista tai paikallisjohtajista asuu todennäköisesti OAS -vaikutusalueella Kajaanissa. Olisi mielestämme hämmästyttävää, ellei heistä kenelläkään olisi sellaisia etuja, oikeuksia tai velvollisuuksia, joita asia koskee. Mainittuja esimiehiä ja johtajia on tässä tapauksessa selvästikin pidettävä alaiensa laissa tarkoitettuina läheisinä.

Kaavavalmistelussa tulee selvittää kaavan kolmen ratkaisuvaihtoehdon mahdolliset vaikutukset puolustusvoimien asiaa valmistelevan tai siihen muuten liittyvän henkilöstön etuihin ja oikeuksiin, esimerkiksi omistusten arvoon, päivärahoihin ja sotaharjoituskorvauksiin ja ottaa ne huomioon tarvittavalla tavalla tarkasteltaessa puolustusvoimien kaavavalmistelua varten esittämiä näkemyksiä. Selvitystä puoltaa todettavissa oleva ja jäljempänä kohdassa 5 tarkasteltu puolustusvoimien selvä haluttomuus tasapuolisuuteen ja vaihtoehtojen aitoon vertailuun.

Te olette esittäneet vaikutusten ulottuvan laajalle ja vaikuttavan suureen joukkoon ihmisiä, noin puoleen maakunnan väestöstä. Osa vaikutuksista on suoria, osa monien mielestä erityisen kielteisiä (melu, tärinä, rähinä, kulkurajoitukset) ja osa kohdistuu esimerkiksi omaisuusarvoihin merkittävänä. VE2:n toteutuessa sen melualueella ja tämän välittömässä ympäristössäkin Kajaanissa kiinteistöjen ja asuntojen arvot väistämättä alenevat (ja Vuosangassa nousevat). Rakentamiskieltoja, -rajoituksia ja lunastuksia saattaa tulla kohteittain kyseeseen kymmenientuhansien hehtaarien laajuisella alueella.

On välttämätöntä varmistua siitä, että kaavan vaikutusten arviointi antaa riittävät perusteet arvioida kaikkien kolmen ratkaisuvaihtoehdon vaikutukset siten, että asianosaiset voidaan kussakin vaihtoehdossa luotettavasti määrittää.

Vaaraa tasapuolisuuden ja parhaan ratkaisun löytämisen kannalta on mielestämme omiaan lisäämään vielä se, että kuntayhtymän ja puolustusvoimien lisäksi muun muassa Kajaanissa sijaitsevat Kainuun ympäristökeskus, Kainuun Metsäkeskus ja Metsähallitus Kajaani ovat aikaisemmilla päätöksillään, kannanotoillaan ja toimenpiteillään merkittävästi vaikuttaneet Vuosanka -vaihtoehtoa VE1 tukevasti. Ne kaikki ovat edustettuina vaikutusten arviointi -työryhmässä.

3.2 Tilanne Kuhmossa

Kuhmossa tilanne on kovin erilainen. Vuosanka sijaitsee Kuhmon luoteisnurkassa noin 40-50 kilometrin päässä kaupungin keskustasta. Kuhmon kaupungin työryhmään nimeämällä edustajalla ja varajäsenellä ei ole tiedossamme olevaa kytköstä vaikutusalueelle Kuhmossa eikä kumpikaan heistä asu lähelläkään sitä. Sama koskee Kuhmon kaupungin virkamiesjohtoa ja kaupunginhallituksen jäseniä, joilla tai joiden läheisillä sitä vastoin saattaa olla Kajaanissa etuja ja oikeuksia, joita asia koskee.

Allekirjoittajien Kyllösen ja Niskasén teidät 4.12.2008 toimistossanne tavatessa kerroitte heille Kuhmon kaupungin ja sen viranomaistyöryhmäedustajan olevan yhdistyksellemme luontevan osallistumiskanavan työryhmän työhön. Valitettavasti on yhdistyksemme osallistuminen Kuhmon kaupungin edustukseen turvaten, tarjoamanne edustuksellisen demokratian periaatteiden mukaisesti, käynyt tähän saakka kohtuuttoman vaikeaksi, ellei mahdottomaksi. Saattaa olla, ettei muu työryhmä ettekä tekään ole kuulleet sanaakaan esimerkiksi 17.12.2008 ja 16.1.2009 Kuhmon kaupungin edustajalle työryhmäkäyttöön yhdistyksemme lähettämistä tiedoista.

Työryhmä on pitänyt tähän mennessä kaksi kokousta. Ensimmäiseen 30.9.2008 pidettyyn osallistui Kuhmon kaupungin edustaja. Hänen osallistumisensa kokoukseen sai yhdistyksemme selville vasta joulukuussa 2008, vain muutamia viikkoja ennen kuin jo kuuli huhutietona jäsenen siirtymisestä syrjään tehtävästään. Varmistuksen edustajan vaihtumisesta sai yhdistyksemme vasta Kuhmon kaupunginhallituksen 20.4.2009 pidetyn kokouksen pöytäkirjasta. Toinen työryhmän kokous oli pidetty 13.3.2009, ilman Kuhmon edustajaa. Saatoimme todeta sen vasta jälkikäteen työryhmän kokousmuistiosta. Kuhmon kaupungin edustajaksi 20.4.2009 valittu kaupungininsinööri Hannu Huotari vahvisti allekirjoittaneelle Niskaselle 7.5.2009 tämän asiasta puhelimitse tiedusteltua, että hän edustaa työryhmässä vain Kuhmon kaupunkia, ei kyläläisiä eikä yhdistyksiä.

4. Mikä työryhmä on kyseessä?

Yhdistyksemme pyytää saada vastauksessanne selvityksen siihen onko työryhmässä kyse YM:n oppaan 8, "Osallistuminen ja vaikutusten arviointi maakuntakaavoituksessa" kohdan 4.5 mukaisesta ryhmästä "viranomaisten väliseen muuhun yhteistyöhön" vai kohdan 4.6 mukaisesta osallisista ja asiantuntijoista koostuvasta "arviointiin osallistuvasta ryhmästä". Jälkimmäisestä on oppaassa todettu muun muassa näin:

- *Osallisilla on usein myös lähiympäristöönsä liittyviä vaikutusten arvioinnin kannalta arvokkaita tietoja.*
- *Eritysisryhmiä koskevaa arviointia on järkevää tehdä yhteistyössä heitä edustavien järjestöjen ja yhdistysten kanssa.*
- *Liitolla voi olla laaja ympäristövaikutusten arviointia tukeva yhteyshenkilöiden verkosto. Sen piiristä voidaan valita kiinteämmin arviointiin osallistuva ryhmä. Arviointiryhmässä voi olla edustajia muun muassa ympäristöhallinnosta, jäsenkunnista, liitosta ja eri yhteisöistä. ...*
- *Osallisten ja aluetta tuntevan asiantuntijan tai asiantuntijaryhmän yhteistyö johtaa mahdollisimman monen kannalta hyväksyttäviin kaavaratkaisuihin.*

Jälkimmäisen kohdan 4.6 mukaiseen ryhmään on oppaassa nähtävästi tarkoitettu kutsuttavan paras kohtuullisesti saatavilla oleva kyseisten vaikutusten ja kyseisen vaikutusten arvioinnin asiantuntemus, olivatpa asiantuntijat viranomaisia tai eivät. Ylä-Vieksin kyläyhdistys katsoo omaavansa asiassa merkittävää asiantuntemusta, muun muassa Vuosangan paikallistuntemuksen osalta yliveraista työryhmän ja valitun konsultin asiantuntemukseen verrattuna, ja yhdistyksemme on osallinen. Tämän kaltaisen työryhmän asiantuntemukselle asetettava tavoitetaso ei nähdäksemme saisi alentua sillä perusteella, että itse arviointityön suorittaisi ulkopuolinen konsultti. Konsultin nimittäminen viittaa arvioinnin vaativuuteen. Mikäli arvioinnin taso nousisi konsultin ansiosta, tulisi sen työtä ohjaavan

ryhmänkin rimaa pikemmin nostaa.

Tässä yhteydessä pyydämme teitä ystävällisesti vastauksessanne täsmentämään mitä tarkoitettiin kaavavalmistelun "tehostumisella" käytettäessä tietääksemme sitä sanaa perusteltaessa työryhmän rajaamista viranomaisiin, ja erityisesti millä perusteella yhdistyksemme ja sen tiedossanne olleen asiantuntemuksen sulkemisen pois ryhmästä kenties odotettiin tehostavan valmistelua.

Pyydämme myös saada tietää perustelut maakuntahallitukselle 25.5.2009 hyväksyttäväksi esitetyn tarkistetun OAS:n luvun 6.1 muutokseen², jossa kohta "*Jotta osallisten asiantuntemus saataisiin mahdollisimman hyvin vaihekaavatyössä hyödynnettyä*" on poistettu 11.8.2008 hyväksytyssä OAS:ssa esitetyistä vaikutusten arviointi -työryhmän perusteluista. Esitetty muutos on selkeä osallistamisen heikennys. Se on mielestämme nähtävissä vain yhdellä tavalla: Kun olitte 11.8.2008 hyväksytystä OAS:n kohdasta 6.1, *Osallistumismenettelyt ja tiedottamisen tavat*, poiketen rajanneet omalla päätöksellänne työryhmän viranomaisiin ja, kun yhdistyksemme on vaatinut 25.11.2008 lähtien pääsyä työryhmän jäseneksi 11.8.2008 hyväksytyn OAS:n mukaisesti, mistä olette kieltäytyneet ja, jotta mahdollisuus yhdistyksemme myöhemmin vedota asiaan tulisi estettyä tai rajattua, päätitte ratkaista ristiriidan siten, ettei osallisten asiantuntemus muutetun OAS:n mukaan olekaan enää tarpeen. Kiitettävää häveliäisyyttä osoitatte siinä, ettei tekemäänne arviointityöryhmän rajaamista vain viranomaisiin tuoda esiin muutetussakaan OAS:ssa.

5. Kassunkuru -vaihtoehdon (VE2) suunnitelmat

Tämän allekirjoittaneista Kyllönen ja Niskanen tapasivat Kainuun Prikaatin komentajan Prikaatinkenraali Sakari Honkamaan Vuosangan Johtolassa 7.5.2009 hänen ystävällisestä kutsustaan. Tapaamisessa syntyi edustajillemme selvä käsitys, ettei puolustusvoimat ole laatinut eikä ollut tuolloin aikeissa laatia sellaisia Kassunkuru -vaihtoehdon suunnitelmia, eikä muitakaan Vuosangalle vaihtoehtoisia suunnitelmia, jotka olisivat välttämättömiä, jotta vaikutusten arvioinnit ja vaihtoehtojen vertailut voitaisiin riittävinä tehdä. Suunnitelmia ei ole katsottu tarvittavan, koska se olisi "rahan ja ajan haaskausta", kun "lopputuloksella tiedetään". Yhdistyksemme vaatii, että pyydätte puolustushallinnon työryhmäedustajaa selvittämään asian tarkka laita kokousväelle 28.5.2009 pidettävässä työryhmän seuraavassa kokouksessa ja, että saatu selvitys kirjataan kokousmuistioon.

Komentaja Honkamaa perusteli näkemystä Kassunkuru -vaihtoehdon "epärealistisuudella" ja yhdellä ei-sotilaallisella vaikutusväittämällä, eli "satojen asukkaiden siirrolla". Sellaisten käsitysten oikeellisuus ja merkityksellisyys saattavat selvitä aikaisintaan vaikutusten arvioinnissa ja sen perusteella tehtävässä kaavavalmistelussa. Muiden kuin puolustusvoimille koituvien vaikutusten ja niiden merkittävyyden arvioinnin sekä niistä johtopäätösten tekemisen tulisi vaihekaavavalmistelussa kuulua yksiselitteisesti kaavan laativalle taholle ja laajemmin yhteiskunnalle.

Edustajiemme perusteltua komentaja Honkamaalle VE2 -suunnitelmien välttämättömyyttä kaavavalmistelun kannalta "ylöskirjautti" hän ohjeen (käskyn?) niiden laatimiseen ryhtymiseksi tapaamiseen osallistuneella Kainuun Jääkäripataljoonan komentajalla Everstiluutnantti Petteri Joukolla. Pyydämme teitä ystävällisesti seuraamaan suunnittelutyön edistymistä ja ottamaan sen tarpeellisella tavalla huomioon kaavavalmistelussa.

Toisaalta komentaja Honkamaa ilmaisi puolustusvoimien ilomielin hyväksyvän Kassunkuru -vaihtoehdon, mikäli se suinkin voisi toteutua, koska hänen mukaansa alue sopisi ominaisuuksiltaan hyvin puolustusvoimien harjoitteluun ja alueen läheisyys olisi suuri etu.

Sotkamo -lehden artikkelissa kirjoitettiin 15.5.2009, että Kainuun Prikaatin esikuntapäällikkö Eversti

Matti Pesonen oli vakuuttanut³ toimittajalle: "*Me emme ole missään nimessä laajentamassa Kassunkurun aluetta Sotkamon puolelle. Ajatus ei ole meiltä lähtöisin*". Tämä ja muut äskettäin

2 http://kafi.tutka.net/mk_paatokset/kokous/2009578-5.HTM

3 Puolustusvoimien koolle kutsuman ns. Vuosanka -työryhmän kokouksessa 27.5.2009 kiisti Eversti Pesonen lausuneensa Sotkamo -lehdelle yllä lainatusti. Ylä-Vieksin kyläyhdistys ei ole tietoinen, että kyseisiä mahdollisesti virheellisiä ja siten yleisöä hämääviä siteerauksia olisi samassa lehdessä tai muuten julkisesti oikaistu.

julkisessa sanassa esitetyt Kainuun Prikaatin vastaavat vakuutukset ollessaan todenmukaisia viittaisivat jopa tarvittavan suunnittelun kavahtamiseen. Tasapuolisuuden ja aidon vertailun halun puute näyttää suorastaan silmiinpistävältä. Artikkelissa sentään todettiin vastapainoksi: *"Toki Pesonen myöntää logistisesti Kassunkuru-Parkuan ampuma-alueen olevan parhaan mahdollisen. Matkaa sinne on kahdeksan kilometriä, Vuosankaan kahdeksankymmentä"*. Vaikkapa vaihekaavan kannalta keskeisiä valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita tarkastelemalla havaitaan ratkaisun logististen etujen olevan vain pisara VE2:n merkittävien etujen meressä.

On selvää, että teidän tulee varmistaa puolustushallinnon tuntevan asianmukaiset vaihekaavavalmistelun suunnitelmatarpeet. Teidän tulee varmistaa, että VE2:n suunnittelussa otetaan luovasti huomioon kaikki eri mahdollisuudet turvata valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa tarkoitettut riittävät alueelliset edellytykset puolustusvoimien ampuma- ja harjoitusalueille kyseisessä vaihtoehdossa. On luonnollisesti muun muassa määritettävä puolustusvoimille käyttökelpoinen vähimmäisratkaisu, jonka ei tietenkään tule perustua vaativampaan harjoitustoimintaan eikä tehottomampaan alueidenkäyttöön kuin on laita VE1:ssä Vuosangassa. Suunnittelussa on luonnollisesti muun muassa haettava vuoropuhelua käyden esimerkiksi sellaisia tuliasemien sijainteja, jotka vielä sopivat harjoitteluun, mutta parhaalla mahdollisella tavalla myös paikallisille asukkaille⁴, ja jotka aiheuttavat ylipäänsä mahdollisimman vähän kielteisiä vaikutuksia. Tehty Kassunkurun meluarvio saattaa auttaa näyttämään suuntaa, johon suunnittelussa tulee edetä. Muiden toimintojen suhteen on meneteltävä vastaavasti. Kun ratkaisu löytyy, on aika muun muassa laatia sitä vastaava ympäristömeluselvitys vaikutusten arviointia varten, jotta vaihtoehtoja voidaan ryhtyä vertaamaan. Mistään tiedossamme olevasta ei ilmene, että edellä esitetyllä yhdistyksemme mielestä itsestään selvällä tavalla olisi jo menetelty.

Valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa edellytetään: *"Valtion viranomaisten tulee hakea omassa toiminnassaan sellaisia ratkaisuja, joilla edistetään tavoitteiden toteutumista. Toisaalta valtion viranomaisten on pidättäydyttävä sellaisista toimenpiteistä, joilla vaikeutetaan tavoitteiden toteutumista."* On selvää, että Kainuun 1. vaihemaakuntakaavoituksen tässä vaiheessa on kaikkien osapuolten, erityisesti puolustusvoimien, suunnattava tarmonsä lähtötietojen selvittämiseen teidän ja konsultin käyttöön, jotta vaikutusten arvioinnilla ja ratkaisuvaihtoehtojen vertailulla saataisiin haettua paras mahdollinen alueidenkäytön ratkaisu. Missään tapauksessa ei teidän tule hyväksyä sitä, että valtion viranomaisen ryhtyminen johonkin toimenpiteeseen, jollaiseksi on katsottava myös viranomaiselta kaavavalmisteluun tarvittavien suunnitelmien tekemisen tahaton tai harkittu laiminlyönti, vaikeuttaisi valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteutumista Kainuun maakuntakaavoituksessa OAS:ssa määritetyllä tavalla vaihtoehtoja tasapuolisesti ja aidosti verraten.

Ystävällisin terveisin,

Ylä-Vieksin kyläyhdistys ry

Eeva Kyllönen
puheenjohtaja

Timo Niskanen
varapuheenjohtaja

Pekka Pääkkönen
hallituksen jäsen

---

4 Alaviitteessä 3 mainitussa tilaisuudessa totesi PSSLE:n Majuri Raunio, ettei Kassunkurun alueella ollut siihen mennessä käyty paikallisten asukkaiden kanssa vuoropuhelua. Puheenjohtajana toiminut PSSLE:n esikuntapäällikkö Eversti Jussi Mäki ja Majuri Raunio totesivat Vuosangassa vuoropuhelua käydyn, mikä oli Majuri Raunion mukaan johtanut muun muassa laajentamissuunnan vaihtumiseen ja tuliasemien uudelleensijoitukseen.